

PEST VÁRMEGYEI
KORMÁNYHIVATAL

Ügyiratszám: PE/KTFO/1322/2023

Tárgy: közlemény

Ügyintéző: dr. Bayer Edit

Melléklet: térkép

Telefon: (06-1) 224-91-00

KÖZLEMÉNY

Az általános közigazgatási rendtartásról szóló 2016. évi CL. törvény **(a továbbiakban: Ákr.)** 89. § (1) bekezdése alapján a tárgyi ügyben közhírré tételnek van helye.

Eljáró hatóság: Pest Vármegyei Kormányhivatal (1016 Budapest, Mészáros utca 58/a.)

Ügyirat száma: PE/KTFO/1322/2023.

Ügy tárgya: A Kárpát Egyesület Eger engedélye a „Várak a Bükkben” elnevezésű túramozgalomhoz

Kérelmező ügyfél neve és székhelye: Kárpát Egyesület Eger (3324 Felsőtárkány, Fő út 204.)

Tájékoztatás döntéshozatalról:

A **Kárpát Egyesület Eger** (3324 Felsőtárkány, Fő út 204.; a továbbiakban: **Engedélyes**) részére a „Várak a Bükkben!” elnevezésű túramozgalom szervezését, illetve az országos jelentőségű védett természeti területek jellegének, használatának megváltoztatását

engedélyezem

az alábbi feltételekkel:

1. A túramozgalomba a mellékletként csatolt sáncok, földhalmok, földvárak vonhatók be, kivéve a Bánrévei földvárat (Bánhorváti földvár; Bánhorváti 0224 hrsz.).
2. A túramozgalomba bevont sáncok, földhalmok, földvárak az 5. pontban felsorolt várakat kivéve a mellékletként csatolt megközelítési útvonalakon, kizárólag gyalogosan közelíthetők meg.
3. Fokozottan védett természeti területeken található sáncok, földhalmok, földvárak megközelítése során a résztvevők nem térhetnek le a számukra megadott útvonallról. A túramozgalom kiadványában erre fel kell hívni a figyelmet.
4. A fokozottan védett természeti területeken található, turistaúttal vagy tanösvénnyel érintett sáncok, földhalmok, földvárak esetében bármilyen jelzés kihelyezése csak a turistaút, tanösvény nyomvonalán engedélyezett. Amennyiben fokozottan védett természeti területeken jelölések, kódtáblák kihelyezése már megtörtént olyan módon, hogy azok nem közvetlenül a jelzett tanösvényen találhatóak, azokat fel kell számolni.
5. A következő helyszíneken a kódtáblát, illetve a megközelítési útvonalat át kell helyezni a jelzett turistaútra:
 - Cserépfalu: Mész-tető esőbeállóra
 - Dédestapolcsány, Mályinka, Nagyvisnyó: Verebce-tető
 - Szilvásvárad, Kelemenszéke
 - Dédestapolcsány, Dédes vára
 - Felsőtárkány, Várhegy tanösvényre
 - Kisgyőr, Melegvív-lápai földvár – A megközelítési utak közül a 2. számú nem engedélyezett.

Országos Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Hulladékgazdálkodási Főosztály
1016 Budapest, Mészáros utca 58/a.

Telefon: (06-1) 224-9100 Fax: (06-1) 224-9163

E-mail: orszagoszoldhatosag@pest.gov.hu Web: <http://www.kormanyhivatal.hu/hu/pest>

- Szarvaskő, Szarvaskő vára
 - Szilvásvárad, Gerennavár
 - Uppony, Dedevár
6. Azokon a helyszíneken, amelyek a túramozgalom tervezésének korábbi szakaszaiban még potenciális helyszínek voltak, de már nincsenek a mellékletként csatolt helyszínek között, az esetleg már kirakott jelzéseket, kódtáblákat el kell távolítani.
 7. A felsőtárkányi Várhegyen új turistaút kijelölése nem engedélyezett.
 8. Sajónémetinél csak a tanösvény útvonalán lehet közlekedni és táblát kirakni.
 9. A túramozgalom résztvevői nem veszélyeztethetik vagy károsíthatják az érintett országos jelentőségű védett természeti területeket, azok növény- és állatvilágát, valamint az ott található védett természeti értékeket.
 10. A túramozgalom résztvevőinek tilos bármilyen védett, élő vagy holt, növényi és állati szervezet vagy szervezetrész gyűjtése.
 11. A védett természeti területeken kihelyezett jelöléseken, eszközökön fel kell tüntetni a szervezők nevét, elérhetőségét.
 12. A természetvédelmi előírásokról a túramozgalomban résztvevőket tájékoztatni kell. Az előírások betartatása Engedélyes felelőssége.

Jelen engedély a szükséges egyéb hatósági, szakhatósági, tulajdonosi, vagyongazdálkodási, stb. engedélykérés megszerzése alól nem mentesít.

Tájékoztatás a jogkövetkezményekről:

A természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény **(továbbiakban: Tvt.)** 80. § (1) bekezdésének e) pontja szerint, *aki tevékenységével vagy mulasztásával természetvédelmi hatósági engedélyköteles tevékenységet, vagy - a természetvédelmi hatóság szakhatósági közreműködési kötelezettségéhez, vagy természetvédelmi szakkérdés vizsgálati kötelezettségéhez kötött - más hatósági engedélyköteles tevékenységet engedély nélkül vagy az engedély természetvédelmi előírásaitól eltérően, továbbá a természet védelmét szolgáló jogszabályi előírást érintő bejelentést, ellenőrzött bejelentést anélkül vagy a tevékenység megkezdésére való jogosultság megnyílását megelőzően végez természetvédelmi bírságot köteles fizetni.*

A Tvt. 78. § (1) bekezdése alapján, *a természetvédelmi hatóság korlátozhatja, felfüggesztheti vagy megtilthatja a védett természeti értéket és területet károsító vagy súlyosan veszélyeztető tevékenységeket. A határozat – a védett természeti érték, terület közvetlen vagy súlyos sérelme, illetve veszélyeztetése esetében – azonnal végrehajthatóvá nyilvánítható.*

Az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekről szóló 275/2004. (X. 8.) Korm. rendelet **(továbbiakban: 275/2004. Korm. rendelet)** 8. § (3) bekezdése értelmében *ha a (2) bekezdés szerinti engedélyköteles tevékenységet engedély hiányában, illetve az engedélyben foglaltaktól eltérő módon végzik, a természetvédelmi hatóság a tevékenységet megtiltja. A tevékenység tilalma helyett korlátozás is elrendelhető, amennyiben a Natura 2000 terület védelmének biztosításához ez is elegendő.*

A Kormányhivatal munkatársai jogosultak az előírt feltételek betartásának ellenőrzésére. A Bükk Nemzeti Park Igazgatóság **(továbbiakban: nemzeti park igazgatóság)** természetvédelmi őrszolgálatának tagjai a természetvédelmi szabálysértések ellenőrzésére közhatalmi jogkörrel rendelkeznek.

Tájékoztatás a jogorvoslatról:

A határozat a közléssel véglegessé válik, fellebbezésnek nincs helye. A határozat ellen a közléstől számított 30 napon belül közigazgatási per indítható a Pest Vármegyei Kormányhivatalnál (a továbbiakban: **Kormányhivatal**) előterjesztett, de a Fővárosi Törvényszékhez címzett keresetlevél benyújtásával. A keresetlevélben azonnali jogvédelem kérhető. Azonnali jogvédelem keretében kérhető halasztó hatály elrendelése. A halasztó hatály elrendelése esetén közigazgatási cselekmény nem hajtható végre, annak alapján jogosultság nem gyakorolható és egyéb módon sem hatályosulhat. Természetes személy a keresetlevelet elektronikus úton, vagy papír alapon is benyújthatja. Az elektronikus ügyintézés és a bizalmi szolgáltatások általános szabályairól szóló 2015. évi CCXXII. törvény 9.§-ában meghatározottak elektronikus úton nyújthatják be a keresetlevelet. A jogi képviselővel eljáró ügyfél csak elektronikus úton nyújthatja be a keresetlevelet. Elektronikus úton a keresetet csak

az IKR rendszeren keresztül lehet benyújtani, amely az alábbi elektronikus felületen található: <https://e-kormanyablak.kh.gov.hu/client>

A tárgyi ügyben a Kormányhivatal hatáskörét a Tvt. 38. § (1) bekezdés i) pontja, a 275/2004. Korm. rendelet 9. § (2) bekezdés d) pontja, illetékességét a természetvédelmi hatósági és igazgatási feladatokat ellátó szervek kijelöléséről szóló 625/2022. (XII. 30.) Korm. rendelet határozza meg.

Tájékoztatás a döntés megtekinthetőségéről:

Az általános közigazgatási rendtartásról szóló 2016. évi CL. törvény **(továbbiakban: Ákr.)** 76. §-a értelmében, ha a hatóság az ügyben bizonyítási eljárást folytatott le, melynek során a hatóság nem biztosította, hogy az ügyfél minden bizonyítékot megismerjen, annak befejezését követően értesíti az ügyfelet, hogy - az iratokba való betekintés szabályai figyelembevételével - megismerhesse a bizonyítékokat, és további bizonyításra irányuló indítványt terjeszthessen elő.

Az Ákr. 33. § alapján

(1) Az ügyfél az eljárás bármely szakaszában és annak befejezését követően is betekinthez az eljárás során keletkezett iratba.

(2) A tanú a vallomását tartalmazó iratba, a szemletárgy birtokosa a szemléről készített iratba tekinthetőbe.

(3) Harmadik személy akkor tekinthet be a személyes adatot vagy védett adatot tartalmazó iratba, ha igazolja, hogy az adat megismerése joga érvényesítéséhez, illetve jogszabályon, bírósági vagy hatósági határozaton alapuló kötelezettsége teljesítéséhez szükséges.

(4) Az iratbetekintés során az arra jogosult másolatot, kivonatot készíthet vagy - kormányrendeletben meghatározott költségtérítés ellenében - másolatot kérhet, amelyet a hatóság kérelemre hitelesít.

Az ügyféli jogok teljes körű érvényesíthetősége érdekében a tárgyi eljárás folyamán keletkezett bizonyítékoknak az iratbetekintés szabályainak figyelembe vételével történő maradéktalan megismerhetőségének és a további bizonyítási indítványok megtételének lehetősége jelen eljárásban résztvevő valamennyi ügyfelet - azt a természetes vagy jogi személyt, egyéb szervezet, akinek (amelynek) jogát vagy jogos érdekét az ügy közvetlenül érinti - megilleti.

A Pest Vármegyei Kormányhivatal a közleményt a hivatalában, valamint a központi rendszerén www.kormanyhivatalok.hu hirdetmények oldalán közhírré teszi.

Kifüggesztés napja: 2023. július 28.

Levétel napja: 2023. augusztus 14.

Budapest, 2023. július 28.

dr. Tarnai Richárd főispán
nevében és megbízásából:

dr. Szentmiklóssy Zoltán
osztályvezető

* 260. *

A „Várak a Bükkben” túramozgalomba bevont várak javasolt megközelítési lehetősége:

I. Őskorinak tartott sáncok

1 Bükkaranyosi földvár

GPS: N47° 59.922' E20° 45.938'

Megközelítés:

Miskolc autóbusz állomásról óránként van járat a faluba. Ha egy megállóval hamarabb a Bükkaranyosi elágazásban szállunk le a Volán autóbuszról, akkor innen északi irányba Miskolc felé indulunk. 450 méter után a dombtetőre érve jobbra, tehát közel keleti irányba a zúzottköves Ibolya útra térünk (tábla nincs, de a műhold fotóról leolvasható.), amely a hétvégi házak telepéhez vezet. A műúttól 280 méterre, balra a második a Völgy utca. Ezzel szemben beton villanyoszlop kapcsolószelekrénnyel, mögötte nyiladék indul dél-délnyugati irányba fel az erdőbe. Mi ebből az elágazásból jobbra előre indulunk a vadászok terepjáró autói által használt földúton kelet-délkeleti irányba. Utunk feljebb emelkedve ívesen keletnek fordul és az elágazástól 650 méterre északkelet-keleti irányba éri el a gerincet. Az út itt balra kanyarodva északnak halad tovább a gerincen. Mi azonban az útkanyarban jobbra letérünk és a sűrű bokrok között egy kis ösvényen 8-10 méter után már látható, hogy egy felhagyott szekérúton vagyunk. Ezen a kidőlt fákat kerülgetve ívesen délkeleti irányba fordulva a gerinc mentén 130 méter után elérjük a földvár északi sáncának keleti végét. **A kódtábla tőlünk jobbra, 8-10 méterre az árok hegy felőli oldalán, egy fiatal juharfa törzsén 4 méter magasan van elhelyezve.** A sáncokat és az árkot a sok bokor miatt 2022. novemberében is nehéz volt bejárni, kihajtás után már átláthatatlan.

2 Bükkzsérc, Hódos-kerti sánc

GPS: N47°58.657, E20°39.132

Megközelítés:

Bükkzsérc zsákfalú, így a Volán busszal a buszfordulóig megyünk. Innen az út villában a bal oldali Rákóczi úton indulunk északnyugati irányba. Az út ívesen

nyugati irányba fordulva ér fel a nyeregbe, ahol két idős tölgyfa áll. Innen északi irányba indulunk meredeken felfelé. Kb. 30 méter után az útvillában jobbra térünk és a Hódos-tető keleti oldalába kapaszkodunk fel. Az elágazástól kb. egy kilométerre az eddig emelkedő út egy pihenőre ér és lejtteni kezd. Itt ágazik ki balra, délnyugatra egy felfelé vezető gyalogút. Ezen megyünk fel a gerincre. Ahol az út egy ligetes erdőben úgy tűnik véget ér. Ha balra, tíz méterre a tisztás szélére kimegyünk, a Patkó-sziklák tisztásának felső szélén vagyunk, ahonnan szép kilátás nyílik Bükkzsércre és a Dél-Bükk dombvidékére. Innen vissza fordulunk és északi irányba megpróbáljuk a bokrokkal sűrűn benőtt erdőben követni a gyalogösvény folytatását. Ez lombtalan állapotban sem volt könnyű, de ha tartjuk az irányt, kb. 120 méter után egy 6-8 méter széles fűvel benőtt nagyjából északnak tartó nyiladékra érünk, amely a Hódos-tető lapos tetejére vezet. (Balra a bokor alatt a mohával benőtt alig 30 cm magas csúcskő. 530 m.)

Innen az erdőalja már meg van tisztítva a bokroktól. Mi balra előre észak-északnyugati irányba megyünk tovább a terepjárók által taposott nyomon. Az út kanyarog, de tartja az irányt. kb. 300 méter után jobbról hátulról egy másik hasonló út is csatlakozik hozzánk, aztán újabb 120 méterre elérjük a Hódos-kert északi sáncát. Előtte kb. 15 méterrel a Nemzeti Park ismertető táblája a régészek ásatási eredményeiről. **A kódtábla a sáncátvágás után 10 méterrel az út bal, tehát nyugati oldala mellett három méterre álló fa törzsén 2,8 méter magasan van.**

3 Cserépfalu, Mész-tető

GPS: N47°57.484, E20°33.126

Megközelítés:

Cserépfalu Református templomától déli irányba a Váralja utcán indulunk. Majd az első, a Rákóczi utcán balra, keletre és a következő kereszteződésben ismét balra a Berekalja utcán észak-északkeleti irányba megyünk ki a faluból. Előbb jobbról a sárga kereszt, majd a falu végén jobbról a piros „T” tanösvény csatlakozik utunkba. Balra mellettünk a Mész-patak folyik. Ahol egy mezőgazdasági telepet balról kerülünk, utunk és a patak északnak fordul. Majd egy birka hodály kerítésénél a piros tanösvény jelzés jobbra kelet-északkelet irányba elválik a sárga keresztől és a telep keleti sarkát elérve felveszi az északkeleti irányt. A jelzés ritka, de a 30-40 méter széles füves emelkedőn nem lehet eltévedni. 400 métert megtéve elérjük a Mésztető délnyugati peremét. Balra kb. 60-70 méterre féltető alatt a Nemzeti Park ismertető táblája, Majd újabb 20-30 méter után elérjük az őskorinak tartott sánc széles vonalát. **Ezen jobbra fel**

40-50 méterre látható már a kód felfestése és tőle balra egy másik idős tölgyfán a kódtábla.

4 Dédestapolcsány, Verebce-tető
GPS: N48°06.996' E020°28.909'

Megközelítése:

A Verebce-tető jelentős része a BNPI fokozottan védett területe, ahol a jelzett utakról és tanösvényről nem szabad letérni.

A Verebce-tető déli végét jelentő gerincátvágásokat és sáncokat a Bánkútról, Mályinka felé haladó Országos kék-túrával nagyjából egy szűk óra alatt érjük el. Mályinkáról pedig kb. 70-80 perc. **A kódtáblát az első, tehát a leg délebbi sáncon álló enyhén megdőlt törzsű középkorú bükkfa törzsére 3,5-4 méter magasra tettük fel, hogy lehetőleg csak az lássa meg, aki keresi.** Ez még kívül esik a fokozottan védett terület határán!

5 Miskolc-Bükkszentlászló, Nagy-sánc
GPS: N48°04.456, E20°40.718

Megközelítés:

A Miskolcon az Új-győri Fő térről óránként indul a 68-as városi autóbusz Bükkszentlászlóra.

1. Bükkszentlászló alsón szálljunk le, majd 60 métert az első házig menjünk vissza. Közvetlen a ház mellett egy lépcső vezet a villanyoszlopot megkerülve meredeken fel. A lépcső tetejétől a 2022 nyarán elkészült meredek dózer út vezet fel a temetőhöz, ahol keresztezzük a sárga és a kék romjelzéseket. Mi a temető kerítése mellett megyünk el, majd tovább fel a gerincig. Balra esőház asztalokkal és padokkal. Jobbra indul felfelé délnyugati irányba az őskorinak gondolt 2,5-3 méter magas, középkorú hársakkal, körisekkel és bükkfákkal benőtt sánc. 120 méterrel feljebb véget ér a fásor. **A kódtáblát az utolsó többtörzsű bükkfa törzsére tettem fel 2,8 méter magasra.** Az autóbusz megállótól idáig 620 méter.

2. Ha egy megállóval tovább megyünk Bükkszentlászló templomáig, akkor onnan kétszer olyan hosszú az út, de nem annyira meredek. A templom megállójától még 180 métert tovább megyünk, majd élesen visszafordulva a templom felett megyünk el a sárga romjelzésen. A temető előtt az utat elhagyva a gerincen délkeleti irányba haladva jutunk az őskori sánc még látható északnyugati

sarkához. A sánc itt balra, lefelé északnyugati irányba indul. **A kódtábla a tőlünk kb. 15 méterre álló több törzsű bükkfán van, 2,8 méter magasan, de egy mogyoró bokor takarja. Ezért csak úgy tudjuk leolvasni, ha odamegyünk!** Az autóbusz megállótól idáig 1380 méter, de ha van időnk érdemes a jelzésen tovább haladva körbejárni a sáncot és az egész bronzkori telepet.

6 Miskolc-Tapolca, Várhegy földsánc

GPS: N48°03.647, E20°44.517

Megközelítés:

Miskolctapolca Barlang fürdőhöz a 2-es és a 20-as városi autóbusszal tudunk eljutni. A buszvégállomásról a sárga sáv turistajelzésen indulunk déli irányba, majd az abból kiágazó sárga háromszög jelzésen jutunk fel és 20-25 perc alatt érünk a Vár-hegy csúcs régióját körbeölelő sánchoz. **A kódtáblát a sárga háromszög jelzés és a földsánc kereszteződésétől kb. 20-22 méterre balra, tehát nyugati irányba a sánc tetején a harmadik fa nyugati oldalára 3 méter magasra tettem.** Így az útról nem látható és csak az látja meg, aki keresi.

7 Sály, Latorvár-tető

GPS: N47°58.838, E20°38.334

Megközelítés:

Miskolc Autóbusz állomásról Bükkaranyosi átszállással juthatunk Sály, Latorpusztára. (Ezt a térképek Latorútnak nevezik.) Ha ugyan ide kerékpárral, vagy autóval érkezünk, akkor azt lezárva bátran itt hagyhatjuk a buszfordulóban, mert a terület be van kamerázva. Innen északi irányba a Rózsavári utcán indulunk el, amely 650 méter után ívesen balra, tehát nyugati irányba kanyarodik. A kanyarból jobbra kiágazik egy névtelen zsákutca. Ezen északi irányba haladva 4-5 méterre az út jobb oldalán meglátjuk a „Törökút” elágazást jelző tábláit és a keleti irányba induló, falépcsőkkel ellátott ösvényt. Az ösvényen nincs jelzés, de elágazások sem. Kanyarogva halad egyre feljebb, végül kb. 140 méter után az erdőből kiérve a Latorvár-tető peremén az őskori sáncre érkezünk. **A kódtábla tőlünk jobbra, tehát délkeleti irányba 15 méterre egy kétágú fiatal juharfa törzsének déli oldalán 2,6 méter magasan van.** Az ösvényen tovább haladva 25-30 méterre a tisztáson a Törökút ismertető táblájához érünk, melynek oszlopán szintén ott van a kód.

Latorút környékén összesen négy különböző korú vár található (Latorvár, Örsúr vára, ez az őskori sánc a Latorvár-tetőn és a Léleklyuk-tetőn egy Árpád-kori vár), amelyeket egy 1.600-1.800 méteres körtúrával tudunk bejárni. Ez akár fél óra alatt

körbe futható lenne, de ez a túramozgalom NEM teljesítmény túra, ezért érdemes legalább két-három órát rászánni, mert annyi a látnivaló. A három másik vár leírása és megközelítése Sály községnél a ... oldalon olvasható.

8 Szilvásvár, Kelemenszéke

GPS: N48° 03.664, E20° 23.950

Megközelítés:

1. Szilvásvár vasútállomásról a zöld keresztjelzésen déli irányba haladva a Bácsó-völgyön át jutunk nagyjából egy óra alatt a sánctörzs déli kapujához. (Lásd a képet!) Innen a nagy kiterjedésű védett területen át a jelzés egyre emelkedve elmegy a Kelemen széke 704 méter magas csúcsa mellett, majd egy tisztáson vág át és rövidesen a déli sánctörzs déli kapujához érkezik. **A kódtábla a kaputól balra, északkeleti irányba kb. 15 méterre a sáncon álló középkorú bükkfa törzsén 3 méter magasságban van.** (A sánctörzs felé haladva a jelzésről jól látható.) A vasútállomástól a déli kapuig a tiszta menet idő 90 perc.
2. Béalápátfalva Cementgyár vasúti megállóból kilépve balra indulunk az országos kék-túrán és a piros sávjelzésen az oda 4 kilométerre lévő Katona sírokhöz. Innen a zöld keresztjelzésen balra, tehát északra a 300 méterre található az őskori sánctörzs déli kapuja. A vasútállomástól a déli kapuig a tiszta menetidő 70 perc. Akik innen érkeznek, azoknak át kell menniük a sánctörzsen, majd az útról letérve jobbra, északkeleti irányba 15 métert és jobbra a sánctörzsén meglátják a középkorú bükkfát a kódtáblával.

II. Vélhetően kultikus rendeltetésű földhalmok:

9 Kisgyőr, Halomvár

GPS: N47°59.279, E20°41.429

Megközelítés:

1. Miskolcra Kisgyőrbe naponta több volán járat is indul, melyekről Kisgyőr, Sövénykút megállóban kell leszállni. Ha kerékpárral, vagy személygépkocsival érkezünk, akkor Kisgyőrből délkeleti irányba a Kossuth L. utcán Mocsolyástelep irányába indulunk el. Ahol a műút a Csincse patakot keresztezi, ott van a buszmegálló (bár ezt tábla nem jelöli) Innen már látható dél-délkeleti irányban a gerincen a Halomvár tetején álló 15 méter magas antenna.

A műúton tovább megyük Mocsolyástelep felé 40-50 métert, ahol az út ívesen jobbra kanyarodik egy zúzott köves, fűvel benőtt szekérút indul balra, déli irányba, majd 400 méter után dél-délkeletnek. Jobbra erdő, balra egykori szőlők helyén legelők és parlagterületek. Újabb 550 m múlva erdőbe érünk, majd 1-150 méterre az elágazásban balra, ki a szántóföldre. Innen jobbra, kelet-északkeleti irányba 140 métert a fasor és a szántás határán annak keleti széléig majd tovább meredeken fel egy keréknyomon a visszabokrosodó legelőn át még 250 métert. Itt az út balra ívesen a dombtetőre érve balra vissza esdősülő bozótos, jobbra egykori kivágott szőlő, melynek helyén a vadrózsa nő a sorokban. Ezt kerüli balról az út, majd jobbra délkeleti irányba fordul és 50-60 méter után balra már a Halomvár árka mellett haladunk. A következő elágazásban balra tartva átkelünk a halmot kerítő árkon és 50 méter után a domb aljában meglátjuk a Nemzeti Park tájékoztató tábláját.

A kódtábla a halom tetején álló feszület és a magassági kő között álló fiatal tölgyfa törzsén 3,5 méter magasan van elhelyezve.

2. Borsodgesztre szintén Miskolcra indulnak közvetlen Volánbusz járatok. Az autóbusz fordulóból előbb a Fő úton, majd az abból balra kiágazó Fő utcán megyünk ki északra a faluból. Az utolsó házaktól 1200 méterre a bal oldali út Mocsolyástelepre visz, mi egyenesen tovább, majd ívesen északkeletnek. Az elágazástól 400 méterre utunk észak-északnyugatnak fordul és egy erdősávban halad tovább, majd ki ér az egykori szőlő táblák közé. Az elágazástól kb. 2,5 kilométerre egy erdősávhoz érünk. Ide érkezik fel az első megközelítés útja is és jobbra itt kelünk át a Halomvár árkán, hogy a Nemzeti Park eligazító táblájához menjünk, majd fel a dombra a kódtáblához.

10 Miskolc-Tapolca, Leányvár

GPS: N48°01.963, E20°44.519

A leányvár a vadlányról kapta a nevét, amely egy szellem lény. Olyan, mint a tündér vagy a boszorkány. A mesterséges dombot széles árok veszi körbe, melyben megáll az esővíz. A sok kidőlt idős fa áthatolhatatlan őserdő benyomását adja, ami még misztikusabbá teszi a vadlányok tanyáját. Fent a domb gödrében a kidőlt fákból játékos kedvű kirándulók összeróttak egy jurta szerű építményt, ahol holdtöltekor összegyűlhetnek az erdő jó és gonosz lelkei. Mások pedig azért járnak ide, hogy Butha-ságokat mondjanak egymásnak.

Megközelítés:

A Miskolctapolcai barlang fürdőhöz a 2-es és 20-as városi autóbuszszal tudunk el jutni. Innen a sárga sávjelzésen déli irányba kapaszkodunk fel a Szent Kereszt-hegy oldalába, majd a hétvégi telkeket balról kerülve a távvezeték mentén délnyugati irányba megyünk fel a Leányvár-tetőre. Még a nyereg előtt jobbra ágazik ki a sárga romjelzés délkeleti irányba, amelyen 20-25 perc alatt jutunk a vizes árokkal körbevett halomhoz. **A kódtáblát a halom tetejének bal, tehát nyugati oldalán a magassági szintező beton kockától 3 méterre északkeletre álló mezei juharfára 3,5 méter magasra tettem fel.** A szintezési betonkocka mindössze 21,5 centi magasan áll ki a földből, de arra is felfestettem a kódot. A busz végállomástól a leányvár kb. 4,8 km és 70-80 perc alatt lehet odaérni.

11 Bükkábrány, Temető

GPS: N47°53.145, E20°41.437

Megközelítés:

1. Bükkábrány Polgármesteri hivatalától előbb a Petőfi utcán megyünk délkeleti irányba, majd az első, a kanyargós Kossuth utcán keletre. A Sályi patakon átkelve érünk a község temetőjéhez. **A kódtáblát a temetőn kívül a bejáratától balra, az út végi akácosszélső fájára 3 méter magasra tettem fel.** Lombos állapotban csak közelről látható.
2. Miskolcra a Mezőköved felé vezető úton Harsány község után a Bükkábrányi új temetőnél kell balra befordulni és az átmenő forgalom táblával védett úton a munkagépek telephelyénél a széles aszfalt utat elérve jobbra tartva érünk a balra kiágazó úthoz, amely a Sályi patak hídján át kis emelkedővel fel a dombtetőre a temető bejáratához. **A kódtábla az út végén jobbra az akácfa törzsén 3 méter magasan.**

III. Középkori várak

12 Cserépfalu, Odorvár

GPS: N47°59.041, E20°30.732

Megközelítése:

Az Odorvárhoz vezető romjelzés már a Hór-völgy fokozottan védett területéhez tartozik, ahol a jelzett utakról és tanösvényről nem szabad letérni.

1. Bükkzsérc autóbusz fordulóból a Cseresznyés patak mentén a Hősök útján induljunk északi irányba. Az utolsó házaktól egy bő kilométerre találjuk az erdészet sorompóját. Ha gépkocsival jöttünk, akkor itt tudunk az út szélére leparkolni. Innen jobbra előre, a kövesúttal párhuzamosan indul északi irányba a Zsindelyes-lápa völgyén meredeken fel egy régen használt szekérút. Feljebb északkeletnek fordul és a zsindelyes forrás felett a jobb oldali úton ismét meredekebb kaptató után a Török rétnél érjük el az erdészeti feltáró utat, amely a Szent Erzsébet forrásnál ágazik ki a Zserci útból és az Odorvár nyergét érintve a Hosszú-völgyi erdészházhoz vezet. Ezen enyhe bal kanyarral előre északkeleti irányba haladva 450 méter a vár alatti nyereg és további 180 méter a vár. **A kódtáblát a vár nyugati vége és a barlang korlátja közötti tölgy törzsére 3 méter magasra tettük fel.** A sorompótól a várig a tiszta menetidő 50 perc. Az autóbusz fordulótól a várig 80 perc.
2. Kerékpárral a sorompótól még tovább megyünk az onnan 2200 méterre lévő Szent Erzsébet forrásig, majd a zúzottköves erdészeti feltáró úton a vár nyergéig és a pihenő házhoz és asztalokhoz. a kerékpárt itt tudjuk lezárni és gyalog megyünk fel a 60 méterre lévő várba.
3. A Hór-völgyéből a kék romjelzésen 30 perc a várig.

13 Cserépváralja, Cserépvár

GPS: N47°55.978, E20°33.998

Megközelítése:

A Cserépvár és a gabonátároló vermek már a környező kaptárkövek fokozottan védett területéhez tartozik, ezért a vár bejárását követően a jelzett úton menjetek vissza a faluba!

1. Cserépváralja község templomától a piros sávjelzésen 20 perces kaptatón jutunk fel a várhoz. **A kódtáblát a hegy csúcskövétől északra 4 méterre álló juharfa törzsére 3 méter magasra tettem fel.**
2. Kerékpárral a falu szélétől délre 550 méterre a buszmegállónál keleti irányba ágazik ki egy keskeny aszfalt út, amely északra fordulva az Ifjúsági táborhoz vezet. Ezt balról kerülve jutunk a templomhoz. Itt érjük el a piros sávjelzést. Ezért a bringákat innen már csak tolni szabad a 120 méterre lévő várig.
VIGYÁZAT! A vár alatt, az út mellett a riolittufába faragott gabonátároló vermek vannak. NE menj a széléhez!

14 Dédestapolcsány, Dédes vára

GPS: N 48°08.028' E 020°28.466'

Megközelítése:

A Dédesi vár a Verebce-tető fokozottan védett területéhez tartozik, ahol a jelzett utakról és tanösvényről nem szabad letérni.

Dédes várát a Bánkútról, Mályinka felé haladó Országos kék-túrából a kis-kő és a Vár-hegy közötti nyeregben kiágazó kék romjelzésen érhetjük el. Bánkútról a várig a tiszta menetidő nagyjából egy óra. Mályinkáról pedig 70-80 perc. **A kódtáblát a ciszterna és az újjáépített falrészlet közötti háromtörzsű tölgy egyik ágára 3,5 méter magasra tettük fel, hogy lehetőleg csak az lássa meg, aki keresi.**

15 Eger vára

GPS: N47° 54.214' E20° 22.798'

Megközelítése:

1. A vasútállomás épületéből kilépve jobbra a kerékpárút melletti járdán a Hadnagy utcán jobbra érünk az Érseki kert alsó végéhez. Ezen balra északi irányba átvágunk és az Eger patak mentén haladva a Kossuth utcán jobbra átegyünk az Eger-patakon és az utca végén a Tinódi Sebestyén éren át érünk a várba vezető lépcsős sétány aljába, majd ezen fel a kapuhoz. A GPS kód ez esetben a város felőli kapu helyét jelöli.
2. A Volán autóbusz pályaudvartól délkeletre a Bazilikát megkerülve jutunk a Kossuth Lajos utcába. Ezen balra, északkeleti irányba haladva tovább az első megközelítés szerint. **Igazolásként a vár belépőjegyét ragasszuk a 103. oldal megfelelő négyzetébe!**

16 Eger, településerődítés
GPS: N47°54.127, E20°22.305

Megközelítése:

A Volán autóbusz állomás keleti oldala alatt találjuk a Városhal utca déli végét. Ezen indulunk északi irányba. A Bródy Sándor utca és a Csíky Sándor utca közötti szakaszának keleti oldalán az egykori városhal egy szakaszát újjá építették és egy bástyát is felújítottak, amire egy emléktáblát is elhelyeztek. **Az igazoló oldal megfelelő négyzetébe azt az évszámot írjátok be, ami az emléktábla alján látható!**

17 Egerszalók, Maklyánvár
GPS: N47° 51.696' E20° 20.866'

Megközelítése:

1. Ez a terület az újabb kiadású térképek közül egyedül a Szarvas térképek BÜKK című térképének „Gyógyvizek völgye” című melléktérképe ábrázolja, de az útvonalat legkönnyebben a világháló műhold képén tudjuk követni.

Eger autóbusz állomásról Kerecsend felé tartó Volán buszra szállunk és Eger, Olajmezők megállónál szállunk le. (Ugyan ide természetesen Kerecsend felől jövő busszal is eljuthatunk.) A két autóbusz megálló között ágazik ki egy aszfaltút észak-északnyugati irányba, amin 450 méter után a MOL telep szélén előbb jobbra, aztán balra, majd megint jobbra fordul az út. Ebbe a második jobb kanyarba érkezik Eger, Vasútállomásról, északi irányból a piros sávjelzés. A kanyar után 200 méterrel egy olajkútnál véget ér a betonút, majd újabb 40 méter után az elágazásban a piros jelzéssel együtt jobbra fordulunk. 80 méterre újabb elágazás. A piros sáv balra megy Demjénbe mi pedig a jelzést elhagyva jobbra, nagyjából északi irányba. 60 méter után az út balra kanyarodik és újabb 100 métert megtéve a fekete fenyves szélén egy észak-északnyugati irányú nyiladék végén állunk. Ezen végig megyünk. 320 méter után kiérünk a galagonyával és kökény bokrokkal szegélyezett egykori legelőre. Jobbra magasles, előttünk 100 méterre etető és 4-500 méterre előttünk már látható a Maklyán vár dombja. Az etető után 50 méterrel a nyiladék megszűnik, de ahol a gerinc nem járható, ott a bal oldali lejtő tetején az erdeifenyők között el tudunk menni.

Innen már torony, illetve vár-domb iránt haladunk és 6-8 perc alatt a várdomb aljában vagyunk. **A kódtáblát a vár-domb déli oldalán, a sáncárokból álló kisebb fává nőtt galagonya törzsére tettem 2,6 méter magasra.**

2. Eger vasútállomásról a piros sávjelzést követve a Vasút utcán ki a Mátyás király útra és ezen balra, déli irányba a város széléig. (Ugyan ide a Széna tér autóbusz megállóból induló buszokkal is eljuthatunk. Ebben az esetben a Lajosváros nevű végállomáson szálljunk le!) Innen a jelzés a LIDL utáni körforgalomból balra, az Egerszalók felé haladó átkötő út melletti kerékpárúton halad, majd 2,2 kilométer után balra befordul az erdőbe és 2 kilométert megtéve ér a MOL telepre ér. Innen tovább az 1. megközelítés szerint. Ugyan ide Demjén felől is eljöhethetünk a piros sávjelzésen.
3. Akik kerékpárral érkeztek vagy **kedvelik a kihívásokat, azoknak tudom ajánlani ezt a megközelítést.** A piros sávjelzés leágazása után tovább mehetnek a kerékpárúton nagyjából nyugati irányba Egerszalók felé. 8-900 méter után az út ívesen délnek fordul és meglátjuk magunk előtt az út bal oldalán a Maklyán-vár dombját. A kanyar után 4-500 méterrel a bringákat lakatoljuk az út melletti korláthoz, majd balra átmászunk a kerékpárút korlátján és leereszkedünk a túskebozót szélére. **Akik erről az oldalról szeretné a várat megközelíteni, hozzon metszőollót és bozótjáró öltözetet,** mert ez a legrövidebb és egyben a legnagyobb sport értékű megközelítés. Légvonalban kb. 15- 20 métert kell megtenni a patakmederig. Majd azon átlábolva már könnyebb, mert a meredek oldalban a fiatal akácokban kell felmenni a dobtetőre. **A kódtáblát a domb túlsó oldalán, a sáncárokból álló galagonya törzsén találjátok meg.**

18 Felsőtárkány, Kő-köz sáncai

GPS: N47°58.940, E20°26.209

Megközelítése:

1. Az Egerből érkező Volán autóbuszról Felsőtárkány, csárdánál szálljunk le, vagyis a Kőközi szoros bejáratánál. Innen indul a sárga turistajelzés a Barátvölgyön át Répáshuta irányába. A jelzés előbb délre a Tárkányi tó keleti partján halad pár métert, de még a látogató központ épülete előtt keletnek fordulva betér az erdőbe és egyre emelkedve északnak fordul. Majd a szoros tetejére érve délkeletnek fordul. **A kódtáblát ennek az éles kanyarnak a baloldalán álló tölgyfa délkeleti oldalára 3,5 méter**

magasra tettük. Az út innen pár métert meredeken emelkedik, majd a tanösvény tájékoztató táblájához ér.

2. Kőköz várát és Felsőtárkány Vár-hegyet érdemes egy kiránduláson bejárni. Miután a Várhegyet körbejártuk és a kódtáblákat átmásoltuk az igazolófüzetbe a kettős csúcsot északnyugati irányba a zöld háromszögjelzésen hagyjuk el. A zöld sávjelzést elérve, annak jobb oldaldali ágán keleti irányba menjünk tovább a Vasbánya-nyeregbe. Innen a piros keresztjelzés balra előre nyugatnak indul a Zsérci úton, majd kanyargós utakon több jelzéselágazás után a Felsőtárkányi kisvasút végállomására érkezünk. Innen csak pár lépés a látogatóközpont, ahonnan az első megközelítés szerint a sárga sávjelzésen tudunk felmenni Kőköz várába.
3. Akik jól tudnak térkép alapján tájékozódni, azoknak nem kell lejönniük a kisvasút végállomásához, hanem a vasbánya-nyeregből induló piros keresztjelzésen csak addig menjenek, ahol az nyugatnak fordul. Odáig az út a Kőbánya-lápa nevű mély szakadék völgy mellett haladt. Ahol attól a piros keresztjelzés balra tér egy északnyugatnak tartó gerinc indul és rajta egy jelzetlen mélyút. Ezen megyünk tovább 400 métert egy nyeregig. Itt az előttünk lévő dombot jobbról kerülve eddigi irányunkat tartva haladunk tovább 430 métert, ahol keresztezzük a vörössánc átvágását és az út bal oldalán olvashatjuk a tájékoztató táblát. Innen alig 120 méter a patkó alakú sánc alsó vége, **majd balra a sárga sávjelzésen további 40 méter a kódtábla.**

19 Felsőtárkány, Várhegy Árpádkori

GPS: N47°57.551, E20°26.249

20 Felsőtárkány, Várhegy bronzkori

GPS: N47°57.418, E20°26.177

A két csúcsú Felsőtárkányi Vár-hegy mai alakját többszöri hegyomlás hozhatta létre. Ennek törmelék teraszai ma is megfigyelhetők a hegy délkeleti lejtőjén. Feltehetőleg a Vár-hegy tetején található alig tizennégy méter hosszú ferde barlangjárat folytatását is a hegyomlás semmisíthette meg.

Megközelítése:

A Várhegy a BNPI fokozottan védett területe, ahová csak a jelzett úton szabad felmenni és a vár bejárását követően azon is kell lejönni.

1. A Vár-hegy alatti turistaházakhoz Egerből a piros sávjelzésen, Noszvaj felől pedig a zöld négyzetjelzésen juthatunk. Innen a piros háromszögjelzés

vezet a két csúcs közötti nyeregbe. Amint a szövegből megtudhattuk mind az őskori sánc, mind az Árpádkori kőfal mindkét csúcsot körbevette. Az őskori sánc terasza legjobban a magasabb, tehát a délkeleti csúcs déli oldalán látható. Így, ha a nyeregből balra a délnyugati csúcsra felmegyünk, **majd onnan a balra, déli irányba lemegyünk az őskori sánc kódtáblájához.** Ha pedig a nyeregből jobbra, tehát északkeleti irányba indulunk és **a bal oldali, tehát az északkeleti kősort követjük, akkor jutunk az Árpádkori kőfal kódtáblájához.**

2. Felsőtárkány autóbusz várótermétől a zöld sávjelzésen, a Keringő úton jutunk fel a Kuklya nyeregbe, majd innen a zöld háromszög jelzésen a Vár-hegy északkeleti sarkához. **Innen jobbra a ledőlt kőfal mentén az Árpádkori várfal kódtáblájához,** majd tovább a nyeregbe s onnan az első megközelítés szerint a bronzkori kódhoz.
3. Kerékpárral az Eger – Noszvaj közötti műútról a „Noszvaj, vár-hegyi elágazás” nevű Volán buszmegállóból nyugati irányba induló kavicsos erdészeti úton feltekerünk az első menedékházig, majd a kerékpárt lezárva gyalog megyünk fel a piros háromszögjelzésen az első megközelítés szerint.

21 Kazincbarcika, Várdomb

GPS: N48° 14.356' E20° 37.329'

Kazincbarcika autóbusz állomásról a piros sáv turistajelzés előbb északkeleti irányba indul majd a sarkon délkeleti irányba haladva átmegy a Tardona hídján, majd a csónakázótó és a Várdomb játszótér körüli park déli sarkánál délnyugati irányba fordul. Innen 220 méterre balra betér az erdőbe és újabb 130 méterre egy oldalvölgy nyílik tőlünk balra, amelyben 2022 telén a szél több tucat fát kidöntött, ezért ne itt térjünk be, hanem menjünk tovább a jelzésen. Balra már a Várdomb meredek kúpját mellőzzük. Itt nehéz felmenni, ezért inkább menjünk még kb. 400 métert, ahol balra, keleti irányba a Várdombot leválasztó völgy délnyugati végén egy jól taposott gyalogösvényen 240 méter után balra, északnak fordulva, a bozótos részeket kikerülve a lankásabb oldalról kapaszkodhatunk fel a tetőre. **A kódtáblát az ösvénnyel szemben egy fiatal szilfa ágára akasztottam.** A felmelegedés miatt dombon sok a kiszáradt fa és a megritkult lomb miatt az erdő alját a bodza és iszalag növi be, amely megnehezíti a feljutást.

22 Kisgyőr, Majorvár (Vár-hegy)

GPS: N48°00.591, E20°39.799

Megközelítése:

Kisgyőrből a Várerdő utcán megyünk ki és a Parlagi sas tanösvény jelzéseit követve egy kilométer után a Csincsa patak völgyébe ereszkedve elhagyjuk a jelzést és balra, délkeleti irányba megyünk pár száz métert addig, ahol mező elkeskenyedik. Itt átlépünk a patakon és balra, északnyugati irányba megindulunk felfelé a várhegy gerincén. Út kifejezetten nincs, de jól járható a fiatal erdőben a gerinc. A vár dombjához felérve, azt jobbról a várárokban megkerüljük és onnan, tehát a könnyebbik oldalról megyünk fel a dombra. A csúcs környékén érdemes megnézni a sziklába vésett ciszterna szobányi gödrét. **A kódtábla a ciszternától nyugatra kb. 12-15 méterre egy fiatal tölgyfa törzsére 3,5 méter magasra van feltéve.**

23 Kisgyőr, Melegvíz-lápai földvár

GPS: N48° 01.649' E20° 33.219'

Megközelítés:

A Tebe-réti völgy elágazáshoz északról és délről a Hór-völgyben vezető turista jelzéseken, Répáshutáról pedig délkeleti irányba a Balla-völgyön át juthatunk. Innen déli irányba átvágunk a réten a Melegvíz- lápai patak völgytorkáához. Ha sok a víz a réten, akkor délről kerülve a kövesúton és a patak gázlóján át tudunk ugyan ide jutni. Innen három lehetőségünk van:

1. A patak mentén megyünk fel kb. 200 métert. A völgy fejeánél, ahol a meleg vizű források fakadnak, egy szekérút keresztezi a lápát. Ezen balra haladva kb. 120 méter után a gerincre érve az út északkeletnek fordul. Mi itt az utat elhagyva balra, délnyugati irányba a 20 méterre lévő nyereg felé indulunk. Néhány méter után jobbra a vadvédelmi kerítésen átmehetünk az 1,2 méter magas létrán, hogy a 8-10 méterre lévő erdőszélére érve, ráláthassunk a szederrel benőtt bolygatott területre, ahonnan a megkezdett gerincátvágás földjét kitermelték és ahová lejjebb azt elterítették. Ezt követően visszamegyünk a létrán át és jobbra lemegyünk a nyeregbe, majd a keskeny, füves vágáson újabb 22 méter után elérjük azt a 1,5-2 méter széles teraszt, ami felett az egyébként is meredek oldalt megmászhatatlanná kezdték lenyesni. **A kódtábla tőlünk jobbra a vadvédelmi kerítés túl**

oldalától 2 méterre álló 25 centi átmérőjű bükkfa törzsén van 3 méter magasan. (A környéken csak két ilyen bükkfa van. egyiken a tábla, másikon a felfestés látható.)

2. A patak mentén megyünk kb. 50 métert, majd balra északkeleti irányba kikapaszkodunk. Feljebb a Vár-domb irtásának kerítésébe kapaszkodva jutunk fel a Vár-domb éles gerincének délkeleti végére. A gerincen haladva 80-90 méter után a gerincben egy kettőstörés van, melyet a kerítés is követ. Itt kezdődik az a fűvel benőtt keskeny erdővágás, amely a várhegy nyergén át az első megközelítés szekérútjába torkollik. Mi azonban **a gerinc kanyar után kb. 40 méterre elérjük a lenyesett oldal alig észrevehető árkat és balra a kerítés túlsó oldalán meglátjuk a két bükkfát a kóddal és a felfestéssel.** Ez a legrövidebb és legsportosabb megközelítés!
3. A patak mentén megyünk kb. 60-70 métert, majd jobbra, délnyugati irányba kikapaszkodunk. Feljebb egy másik irtás kerítésébe kapaszkodva jutunk fel az első megközelítésben leírt széles szekérútra, majd azon balra, északkeleti irányba indulva keresztezi az út a Melegvíz-lápa völgyet és az első megközelítés szerint jutunk a kódtáblához. Ez a leghosszabb és legkényelmesebb megközelítés.

24 Miskolc, Diósgyőri vár

GPS: N48° 05.883' E20° 41.309'

Megközelítése:

Miskolc Tiszai pályaudvar felől az 1-es számú villamossal nagyjából fél óra alatt jutunk el Diósgyőrbe. A villamosról a Diósgyőr, városközpont megállóban kell leszállni és a kicsit még előre haladva balra a Puskás Tivadar, ismét balra a Lajos király útja, majd jobbra a Vár utcán át jutunk Diósgyőr várához. **Igazolásul a vár belépőjegyét kell majd az igazoló oldalra beragasztani.** (Ameddig a vár felújítás miatt zárva tart, addig a várról és a túramozgalom teljesítőjét egy képen ábrázoló szelfi fényképet is elfogadunk igazolásnak.) A GPS kód itt is a vár bejáratát jelöli.

25 Ónod vára

GPS: N48° 00.262' E20° 55.402'

Megközelítése:

Miskolc Búza térről naponta számos közvetlen Volán autóbusz járat van Ónodra. A faluba érve, az autóbusz megállóból menjünk vissza 30 métert északnyugati irányba a sarokig, majd jobbra északkeleti irányba indulunk tovább. A Rákóczi utca, ami egyben Ónod fő utcája 80 méter után ívesen balra, északnyugati irányba fordul, de mi eddigi irányunkat tartva a Vár utcán megyünk tovább. Elmegyünk a református templom mellett, aztán egy jobbra-balra kanyar után balra elől a fák mögött már ott van a vár. (Az autóbusz állomástól kb. 480-500 méter.)

A vár kapuján belépve jobbra fordulunk és az újjáépített keleti bástyában a csigalépcsőn felmegyünk az emeletre. **A kódtábla a bástya északi sarkában az egyik gerendán van 3 méter magasan, de csak az látja meg, aki a sarokba áll és felnéz a gerendára.** Érdeemes a várat kívül-belül körbejárni és végül a Sajó partjára is lemenni!

26. Sajóalgóc, Várhegy

GPS: N48° 17.414' E20° 31.682'

Megközelítés:

Sajóalgócra Kazincbarcika és Putnok felől közvetlen autóbusz járat is van. A falu templomától nyugat-délnyugati irányba indulunk a Szent István tér nevű utcán. 110 méter után balra, déli irányba egy földúton megyünk fel az egykori szőlőhegyre. 220 méter után az út jobbra, nyugati irányba kanyarodik, majd újabb 80 méter után eléri a Nagy-hegy gerincét. Itt az útról balra egy gyalog út vezet a 100 méterre lévő várhoz. **A kódtáblát a központi plató keleti szélén álló fa törzsére 2,8 éter magasra tettem fel.**

27. Sajóivánkai vár

GPS: N48° 015.498' E20° 34.383'

Megközelítés:

Sajóivánka autóbusz-fordulójából a Május 1. utcán a temetőhöz megyünk. (Ha autóval érkezünk, akkor itt tudunk parkolni.) Az út folytatásában északnyugati irányba keresztül megyünk a temetőn, majd az első elágazásban balra, délnyugatra megyünk tovább (a temetőtől 180 m). A következő kereszteződésben ismét balra, déli irányba fordulunk (újabb 200 m). Az erdő szélén (100 m) tábla: „Magánterület. TILOS a behajtás és a keresztüljárás!” Így súlyos lelkiismeret-furdalások között kapaszkodunk fel a gerincre, majd tovább az erdőszéltől kb. 300 méterre lévő útelágazásba. Innen eddigi utunkon megyünk tovább még 100

métert, majd jobbra előre, délkeleti irányba a felettünk lévő gerinc nyergébe kapaszkodunk fel. Felettünk egy mélyút árka ívesen megy a nyereg felé, de előtte kb. 60-80 méterrel véget ér. (Ez az út a korábbi elágazásból indult, de az elejét annyira benőtte a csalán és a bodza, hogy csak lefelé jövet tudnánk követni.)

A nyeregből, az erdőszélen egy ösvény vezet balra, és 120 méter után elérjük a sajóivánkai vár területét. **A kódtábla az ösvény végén a délkeleti gerincátvágás előtt, egy tölgyfa törzsén, 2,8 méter magasan van.** A nyeregtől kb. 200 m. Az autóbusz-fordulótól idáig kb. 2 kilométer.

Innen érdemes visszamenni a nyeregbe, majd tovább fel a gerincen. **FIGYELEM!** Az ösvény ívesen balra tér. Tehát mi a nyeregtől kicsit jobbra húzódva a jobb oldali perem vonalát követtük, és nagyjából 500 méter után felértünk a vadnai Vár-tető sáncárcákhöz. **A kódtábla az országzászlótól északkeletre kb. 15 méterre, egy kéttörzsű tölgyfa törzsének árok felőli oldalán van, 3 méter magasan.** A két várat érdemes egy túrán felkeresni.

28. Sajómercse, Várhegy

GPS: N48° 14.478' E20° 25.613'

Megközelítés:

Ne tévesszen meg senkit, hogy a Vártopográfia térképmellékletén Mercse várát a Nyúzó-tető északi csúcsára jelölik, holott a vár a gerinc déli végén a néhány méterrel alacsonyabb hegyen található!

1. A Putnok vasútállomásról Upponyba tartó Volán autóbusról Sajómercsen a második megállóban kell leszállni. Innen visszafelé, északi irányba indulunk. A falu főutcája, a Rákóczi Ferenc utca előbb ívesen jobbra fordul, majd a balkanyarban, a temető déli szélén ágazik ki egy földút keleti irányba. Ezen megyünk fel a községtől keleti irányba húzódó észak–dél irányú Nyúzó-tető gerincére. A gerincet elérve az úttal szemben találjuk az Országos Kéktúra eligazító tábláit, amelyre mindent kiírtak, csak azt nem, merre van Sajómercse, és merre van az alig 200 méterre lévő Mercse vára. Ha innen néhány lépést balra, északi irányba teszünk, ott ágazik ki balra, északnyugati irányba egy széles erdészeti út, amelyen feljutunk a Nyúzó-tető nyergébe. Az út innen tovább halad északnak, de mi éles szögben balra, délnyugati irányban egy ritkán használt úton 120 méter után elérjük a vár nyugati sáncárcát, amelyen a csúcsot délről, majd keletről kerülve csigavonalba jutunk fel a várba. **A kódtáblát a Várhegy legmagasabb pontján, egy idős tölgy törzsének déli oldalára, 3 méter magasra tettük fel.**

2. Az országos kék jelzésen Upponyból északkeleti irányba indulva, 2,5 kilométer múlva érjük el a régi Putnok–Uppony közötti egykori kövesutat. Itt ágazik ki keleti irányba utunkból a kék + jelzés. Innen némi kanyargással a jelzés egy kilométer után felér a Nyúzó-tető keleti oldalába. Ahol az út lejtene kezd, ott van az első megközelítésben említett útjelző tábla, és itt kell nekünk a jelzésről balra előre letérni az erdészeti földútra, amely felvezet a Nyúzó-tető nyergébe, majd tovább az első megközelítés szerint a várba.
3. Putnok vasútállomásról déli irányba indulunk a műúton vezető országos kék jelzésen. Egy bő kilométer után érünk a sajóvelezdi elágazásba. Innen délnyugati irányba Sajómercse felé indulunk tovább. Az elágazástól egy kilométerre, balra éles szögben visszakanyarodva a régi upponyi kövesútra térünk. Innen 3 kilométerre van a fentiekben már említett útjelző tábla, ahol a kék jelzésről jobbra letérve kell az első megközelítés szerint felmenni.

29. Sajónémeti, Várhegy

GPS: N48° 16.408' E20° 23.360'

30. Sajónémeti, alsó vár

GPS: N48° 16.395' E20° 23.308'

Megközelítés:

Sajónémetibe Ózdról és Putnokról is naponta több Volán járással tudunk eljutni. Az autóbusz a vegyesbolt előtt áll meg. Innen a falu fő utcáján, a Szabadság úton indulunk tovább északkeleti irányba. A templomot elhagyva, az utolsó utcára, a jobbra, délkeleti irányba kiágazó Dózsa György utcára térünk. Az enyhén emelkedő utcán végighaladva, az utolsó házakat is elhagyva véget ér a kövesút. A széles földút bal, tehát hegy felőli oldalán 6-8 egykori pincét elhagyva az utolsó háztól kb. 80-100 méterre, balra egyenesen egy má már nem használt, galagonyabokrok szegélyezte szekérútra térünk, és egyre meredekebben északkeleti irányba haladunk. Az elágazástól 270 méterre felérünk a füves mezőre. Itt balra, élesen visszakanyarodunk, és felmegyünk a feketefenyők között a vár ismertetőtáblájához, majd az ösvényen tovább a várdomb keleti széléhez. A falu főutcájától idáig egy szűk kilométer, amelyet 20-25 perc alatt lehet megtenni.

A várdomb nyugati oldalára 2015 körül falépcsőt készítettek. Ezen könnyebb felmenni a földvár tetején álló feszülethez, ahonnan szép körkilátásban gyönyörködhetünk. **A Várhegy kódtábláját a nyugati lejtőn álló fiatal tölgyfa ágai közé, 3,5 méter magasra helyeztük el.** Így lombos állapotban

csak az látja meg, aki keresi. **Innen az „Y” törzsű fiatal juharfát, amelyen az alsó vár kódtáblája van, nyugat-délnyugati irányban 60 méterre találjuk.**

31. Sajószentpéter, Tömlóc-tető
GPS:N48° 11.875' E20° 42.138'

Megközelítés:

A Tömlóc-tető Sajókápolnához van közelebb, ahová Miskolcra és Kazincbarcika felől is Sajószentpéteri átszállással, vagy közvetlen volán járással juthatunk. A falun délkeleti irányba megyünk keresztül, majd a Harica patak hídján átkelve az elágazásban balra térünk. 180 méter után az út ívesen északra a temető irányába fordul. Itt egymás közelében két út is ágazik ki belőle keleti irányba. Nekünk az első kiágazáson, a völgyön kell felmennünk. Utunk számos kanyar után a gerincre ér, ahol balra, tehát északi irányba menve már látjuk mesterséges dombot. **A kódot a domb északkeleti oldalában álló tölgyfa törzsére festettük fel. A kódtáblát viszont 5 méter magasra, a másik tölgy völgy felőli oldalára tettük.** Így az elágazás után csak a csúcstól északra álló fehértörzsű nyírfától látható.

32. Sajóvelezd, Vár-tető
GPS: N48° 16.256' E20° 26.089'

Megközelítés:

A Putnok vasútállomásról Upponyba tartó Volán autóbusról az első megállóban, a Sajóvelezdi elágazásban kell leszállni. Az elágazásból déli irányba, Sajómercse felé haladva 10-15 méterre jobbra térve átmegyünk a Királd-patak hídján, és a pincék melletti Váralja úton délnyugati irányba indulunk. Innen három út közül választhatunk:

1. Száraz időben a legrövidebb út a keleti gerincen vezet fel a várba. Száraz időben sem könnyű a feljutás, de sáros, latyakos vagy jeges időben meg se próbáljuk! Ha a kerítés nélküli házak között felkapaszkodunk a művelt területek határán a tőlünk jobbra, északi irányba lévő keskeny gerincre, és ezen balra, nyugati irányba meredeken emelkedünk, az autóbusz-megállótól a

várig mindössze 650 méter a távolság, de nagy a szintkülönbség. Így, ha megállás nélkül haladunk, 20-30 perc. **A vár kódtábláját a belső vár legmagasabb pontja közelébe, egy középkorú csertölgy törzsének nyugati oldalára, 3 méter magasra tettük fel.**

2. A Váralja úton 400-420 méter továbbhaladva itt kapaszkodunk fel a művelt terület határán az erdőig, majd a szélső sűrű bokrokon átvergődve, a szálerdőben a gerincre és onnan jobbra a legmagasabb pont közelében megtaláljuk a kódtáblát.
3. Az úton tovább egész az utolsó házig. Innen az utat már nem használják, így benőtte a csalán. Ezen 100-150 métert megtéve, jobbra betérünk a szálerdőbe, és a két vízmosás közötti gerincen igyekszünk feljebb jutni. A fő gerinc közelébe érve enyhén balra tartva tudjuk kikerülni a sűrű bozótost, majd jobbra az enyhén domborodó gerincen keleti irányba emelkedve 250-300 méter után elérjük az első sekély árkot. Itt már a vár területén vagyunk, ahol az erdőt 2015 körül megtisztították a bokroktól, így jól átlátható. Ez a vár legkönnyebb útja, de lentől felfelé itt nehezebb a tájékozódás. 2022 őszén mi a gerincen mentünk fel és itt jöttünk le.
4. Akik térkép alapján jól tudnak tájékozódni, a gerincet nagyjából nyugati irányba követve másfél, két óra alatt átmehetnek az ide 5-6 kilométerre lévő Sajónémeti Várhegyre, vagy onnan ide.

33. Sály, Latorvár

GPS: N47°58.710, E20°38.472

Megközelítése:

Miskolc Autóbusz állomásról Bükkaranyosi átszállással juthatunk Sály, Latorpusztára. Ha ugyan ide kerékpárral, vagy autóval érkezünk, akkor azt lezárva bátran itt hagyhatjuk a buszfordulóban, mert a terület be van kamerázva. Innen az Iskola utcán indulunk kelet, majd 30 méter után északkeleti irányba. Újabb 20 méter után az Iskola utca délkeleti irányba halad tovább, mi azonban eddigi északkeleti irányunkat tartva egy zsákutcában emelkedünk egyre feljebb. Az utca végén, a dombon, egy kápolna van a kertben. Mi ezt jobbról kerülve a szekérúttá keskenyedő földúton észak-északnyugati irányba haladva 200 méter után elérünk a „Törökút” jelzőtábláihoz. Itt a szekérutat balra elhagyva meredek taposáson kapaszkodunk fel a Latorvár-tető délkeleti gerincére, ahol újabb útelágazást jelző táblák és a Latorvár ismertető tábláját találjuk. Balra, 12 méterre, a vár egyetlen megmaradt 4 méter magas, 2,5 méter vastag állagvédett falmaradványa. **A kódtábla az útelágazás táblától jobbra, 8 méterre a lejtőn álló tölgyfa nyugati**

oldalán 5 méter magasan van, hogy kevésbé lehessen kárt tenni benne. Ha a gerincen tovább indulunk az Őrsúr vára felé és 15 méter után visszatekintünk, onnan jól látható a kód.

34. Sály, Őrsúr vára

GPS: N47°58.832, E20°38.412

Megközelítése:

A Latorvártól a gerincen észak-északkeleti irányba tovább haladva 110 méter után felérünk a nemzetségfői vár sáncának délnyugati kiszögeléséhez. Innen jobbra előre 50 méterre van a Miskolci Hermann Ottó múzeum régészei által 2018-ban végzett ásatás idején készített sánctávágás ismertető táblája és a rekonstruált sányszerkezet. A keleti oldal sánca mentén tovább haladunk északi irányba 160 méter után egy 6-8 méter széles sánckapuhoz érünk. **Az Őrsúr várának kódtábláját a kapu északi oldalán álló fiatal tölgyfa törzsének völgyfelőli oldalára 5 méter magasra tettük fel.**

Ha eddigi irányuktól balra, tehát nyugati irányba fordulva átvágunk a tölgyfák irányába az őskori sáncre épült nemzetségfői vár platóján, akkor 180 métert megtéve a nyugati peremnél elérjük az őskori sánct. Ennek mentén északnyugati irányba haladva 70 méter után elérjük azt az ösvényt, amelyen a platóról alá ereszkedik a Törökút. **Ha ezen az ösvényen állva a völgy felé, tehát nyugati irányba tekintünk, akkor tőlünk balra, 15 méterre egy kétágú fiatal juharfa völgy felőli oldalán meglátjuk az őskori sánc „Latorvár-tető” feliratú kódtábláját.**

Mivel a törökútnak nevezett túra útvonalon csak a látnivalókat ismertető táblák és az elágazásokban útjelző táblák vannak, de felfestett jelzés csak elvétve, így az nehezen követhető. Tovább nehezíti a dolgot, hogy itt a vár platóján megszüntették a legeltetést és 2018 óta nem is kaszálják, így a madarak által ide pottyantott magokból 2022-re térdig érő 4-5 éves kökénybozót van kialakulóban, amelyben csak a vadcsapásokon lehet közlekedni. Ha a terület gazdája továbbra sem gondozza, néhány éven belül átláthatatlan és járhatatlan túskebozót fog kialakulni.

Innen egyszerűbb már a Törökút falépcsőkkel ellátott ösvényén lemenni a múútra és azon balra, déli irányba vissza a 650 méterre lévő autóbusz fordulóhoz, vagy néhány lépés után jobbra nyugati irányba a Rákóczi utcán a Léleklyuk-tető Árpád-kori várához.

35. Sály, Léleklyuk-tető

GPS: N47°58.918, E20°38.006

Megközelítése:

Latorút, vagy ahogy az autóbusz menetrend nevezi, Latorpuszta autóbusz fordulójából északnyugati irányba Rózsavári utcán indulunk. 650 méter után az út ívesen balra, nyugati irányba fordul. Itt ágazik ki belőle északra az a névtelen zsákutca, amelybe az Örsúr várából érkezik le a Törökút. Innen 50 méterre, balra, déli irányba ágazik ki a Rákóczi utca, majd újabb 80-100 méterre, jobbra a Fenyves utca.

1. Ha ebből az elágazásból nyugati irányba kikapaszzkodunk a domb gerincén, előbb a fakerítéssel körbevett Léleklyukhoz érünk. (VIGYÁZAT, NE MENJ A SZÉLÉRE! Ez egy 12-15 méteres függőleges akna, amit talán kútásás céljából készíthettek, de vizet még nem értek. Később oldalról a Rózsavári utca felől pincét ástak és most ez a szellőzője.) A gerincen tovább haladva a kincskeresők újkori beásását mellőzve **a gerinc legmagasabb teraszán találjuk egy tölgyfa északnyugati oldalán 4 méter magasán a kódtáblát.**
2. Ha a fenyves utcán indulunk tovább és 50-60 méter után térünk be balra az erdőbe, akkor kevésbé meredeken mehetünk fel a gerincátvágás folytatásában lévő teraszra, majd az úttól alig 15-20 méter magasabb gerincre.

36. Szarvaskő, Szarvaskő vára

GPS: N47°59.435, E20°19.762

Megközelítése:

A Szarvaskőn a Vár-hegy a BNPI szigorúan védett területei közé tartozik, ezért itt a jelzett útról és a tanösvényről sehol sem szabad letérni!

Szarvaskő vasútállomásról, az Országos Kék-túrán juthatunk fel a hegy gerincére, majd a kék romjelzésen a várba. **A kódtáblát a legmagasabb ponton elhelyezett feszülettel szemben a tölgyfa törzsére 5 méter magasra tettük fel, hogy az előtte lévő bokrok ne takarják el.** A vasútállomástól a csúcsig 20 perc a tiszta menetidő.

37. Szilvásvár, Gerennavár

GPS: N 48°05.457' E 020°25.939'

Megközelítése:

A Gerennavár és a Hollókő közötti nyeret a Bánkútról Szilvásváradra vezető sárga sáv- vagy a sárga keresztjelzéseken, illetve Szilvásváradról a Bükk-fennsíkra érkező erdészeti műúton érhetjük el. Ebből a kereszteződéséből ágazik ki északnyugati irányba a sárga romjelzés. A jelzés a térkép szerint a külsővár 759 méter magas északnyugati sarkánál található kilátópontig vezet, 2022. októberében azonban csak az alsóvár délkeleti széléig voltak jelzések. Az egykori falra felérve több irányba indulnak taposások. A jobbra, északi irányba induló csapás előbb két lapos töbör mellett halad el, majd 50 méter után a belsővár sáncárcákhöz kanyarodik és felkapaszkodik a romterületre. **A kódtáblát a legmagasabb ponton álló bükkfa törzsére 3,5 méter magasra tettük fel.** A GPS szerint ettől 4 méterre halad el az az ösvény, amin a sárga romjelzésnek kellene lenni és megy tovább nyugat, majd délnyugat irányba a magassági ponthoz, (amely feltehetőleg szintén meg lehetett erősítve) és azon túl a kilátópontra.

38. Tibolddaróc, Kácsi vár

GPS: N47°56.988, E20°37.289

Megközelítése:

A Volánbuszról Kács, községházánál szálljunk le. Innen délkeleti irányba a Fő utcán a piros sáv és a sárga keresztjelzésekkel indulunk el. 280 métert megtéve jobbra a Várhegy úton (nincs utcatábla!) Ahol az utca jobbra kanyarodik, (szemben a patak hídja és zsácutca tábla) mi a jelzéseket elhagyva balra fordulunk, majd újabb 60 méter után egy másik hídon kelünk át a patakon. Utunk egyre emelkedve a hétvégi házak és pincék között halad, majd jobbról több riolittufába vájt barlanglakás mellett megyünk el. Ahol elérjük a gerincet, ott kell balra letérni a szekérútról egy ösvényre. 20 méter után elérjük a vár bokrokkal erősen benőtt sáncát. Ezen jobbra haladva 35 méter után néhány méteren megszakad a sánc és balra a sáncárokban tovább haladva kanyarodik fel a lakótorony romjaihoz. **Mi azonban ha a sáncon haladó ösvényen megyünk tovább 6-8 métert, akkor jobbra, a sánc külső lejtőjén álló fiatal tölgyfán meglátjuk a kódtáblát.** A buszmegállótól a vár kb. 1 kilométer és 20-25 perc.

Ásatás ugyan volt, de a falakon állagmegóvást nem végeztek és a bokrok úgy benőtték, hogy lombmentes állapotban sem láthatunk belőle sokat.

39. Uppony, Dedevár

GPS: N48°12.663, E20°27.172

Megközelítése:

Putnok vasútállomásról naponta 6-8 Volán járat is indul Upponyba, melyek végállomása a Polgármesteri hivatal közelében van. Innen a Szabadság telep utcán indulunk déli irányba, majd 220 méter után balra az István telepi útra térünk. Amennyiben autóval érkeztünk azzal itt tudunk leparkolni. Az út folytatásában a sorompóval lezárt, keskeny erdészeti úton jutunk az Upponyi szorosba. A kanyar után az út keresztezi a Csenely patakot, majd a második híd előtt két felé ágazik. A jobb oldalin halad tovább az Országos Kék-túra Dédestapolcsány felé, mi pedig a bal oldali erdészeti köves úton a kék romjelzésen kikapaszkodunk az 550 méterre lévő oldalgerincre. A romjelzés itt a széles utat elhagyva jobbra, délnyugati irányba egy keskeny ösvényen halad tovább, majd a gerinccel nyugatnak fordulva 180 méter után elérjük az egykori távvezeték oszlop betontömbjét. Újabb 100 méterre keresztezzük a Dede vár 2 méter mély gerincátvágását és azon túl a toronycsonk 1,2 méter magas, 4 méter széles falmaradványához érünk. **A kódtáblát az árok és a falmaradvány közötti fiatal gyertyánfa törzsére 3,5 méter magasra tettük fel.** Az autóbusz végállomástól a várig az út kb. 2.200 méter, ami nekem 35 perc volt.

40. Vadna, Vár-tető

GPS: N48° 15.586' E20° 33.996'

Megközelítés:

1. A Miskolcra Bánréve felé tartó 26-os útról Vadnán a Bán-patak hídjánál balra, déli irányba, a Kossuth Lajos utcára fordulunk, majd a temetőt jobbról kerülő Petőfi Sándor utcán megyünk tovább, amely a pincesorra vezet. Ennek délkeleti végén az autóbusz-fordulóból a Vár völgyi úton megyünk tovább még kb. 500 métert délkeleti irányba, majd az utat elhagyva a Vár-tető északnyugati gerincén kikapaszkodunk fel a várba. **A kódtáblát az észak-északnyugati gerincátvágás és a ciszterna gödre között félúton álló, kéttörzsű tölgyfa árok felőli oldalán találjuk, 3,5 méter magasan.**